

BYGGVARUBEDÖMNINGEN™

Byggvarubedömningens kriterier på Social Hållbarhet 1.0

Version 1.0

Upprättat 2016-05-01
2016-07-01

Innehåll

Bakgrund.....	2
Syfte	2
Förutsättningar	2
Om kriterierna.....	2
Vad förväntas av leverantören?.....	3
Leverantörens ansvar för produktens leverantörskedja	4
Generella bedömningsprinciper.....	6
Kriterier	10
7. Dokumentation.....	10
8. Klagomålsmekanism*	10
9. Dialog och samråd med intressenter*	11
10. Grundläggande rättigheter i arbetslivet.....	12
10.1. Barnarbete*	12
10.2. Slav- och tvångsarbete (inkl. straffarbete)*.....	13
10.3. Diskriminering*	14
10.4. Föreningsfrihet*	15
11. Arbetsvillkor	17
11.1. Avtal/kontrakt*	17
11.2. Lön*	18
11.3. Veckoarbetstid*	19
11.4. a) Säker och hälsosam arbetsmiljö - Förebyggande av arbetsrelaterade skador*	20
11.4. b) Säker och hälsosam arbetsmiljö - Säkra byggnader, inklusive brandsäkerhet*	21
11.4. c) Säker och hälsosam arbetsmiljö - Grundläggande hygien*.....	23
12. Medborgerliga och politiska rättigheter	24
12.1. Repressiva regimer*	24
12.2. Människohandel*	25
12.3. Allvarlig risk för negativ påverkan på 12. Medborgerliga och politiska rättigheter	26
13. Ekonomiska, Sociala och Kulturella rättigheter	27
13.1. Levnadsstandard*	27
13.2. Hälsa och säkerhet i lokalsamhällen*	29
13.3. Allvarliga risker för negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter*	30
14. Särskilt utsatta grupper och specifika rättigheter*	31
15. Miljö och människa	32
15.1. Vatten, luft och mark	32

15.2. Ansvar vid råvaruutvinning.....	33
15.3 Säker kemikaliehantering	35
15.4 Försiktighetsprincipen.....	36
16. Korruption och mutor.....	36
BVB:s viktning av kriterier gällande social hållbarhet	38
Definitioner och förklaringar.....	39

Bakgrund

Frågor kring samhällsansvar, mänskliga rättigheter och anti-korruption blir allt mer centrala för bygg- och fastighetsbranschen i Sverige. Detta visar sig bland annat genom att aktörer i branschen idag inte bara ställer miljömässiga utan även sociala krav i verksamheten, på leverantörer och på samarbetspartners.

En viktig del av bygg- och fastighetsbranschens sociala ansvarstagande är att säkerställa att de produkter som används är framtagna utan negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö eller förekomst av korruption. För att möjliggöra ett strukturerat arbete med dessa frågor har BVB utvecklat sociala bedömningskriterier för varor och produkter där tyngdpunkten ligger på mänskliga rättigheter.

Syfte

Byggvarubedömningens (BVB) kriterier på social hållbarhet har som syfte att:

- Bidra till en förbättrad situation för de arbetstagare som producerar byggvaror runtom i världen.
- Premiera de byggvaror som idag produceras under schyssta arbetsvillkor, med respekt för internationellt erkända mänskliga rättigheter och utifrån ett aktivt anti-korruptionsarbete.
- Ge stöd och vägledning till leverantörer av fastighetsrelaterade produkter i arbetet med mänskliga rättigheter och anti-korruption.
- Underlätta för aktörer i bygg- och fastighetsbranschen att ställa sociala krav i byggprojekt genom att bidra med information och transparens.

Förutsättningar

Om kriterierna

BVB:s kriterier på social hållbarhet utgår från BVB:s uppförandekod, som bygger på:

- ILO:s åtta kärnkonventioner
 - *Nr 29: Förbud mot tvångs- och straffarbete*
 - *Nr 87: Föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten*
 - *Nr 98: Rätten att organisera sig och förhandla kollektivt*
 - *Nr 100: Lika lön för lika arbete, oavsett kön*

- Nr 105: Avskaffande av tvångsarbete
- Nr 111: Diskriminering vid anställning och yrkesutövning
- Nr 138: Minimiålder för arbete
- Nr 182: Mot de värsta formerna av barnarbete
- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter
- FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- FN:s konvention om avskaffande av rasdiskriminering
- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor
- FN:s barnkonvention
- FN:s konvention om migrantarbetares rättigheter
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter
- FN:s deklaration mot korruption
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter
- ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk
- Riodeklarationen om miljö och utveckling
- Genevekonventionerna om reglering av väpnade interna och mellanstatliga konflikter (som även gäller för företag i situationer av väpnad konflikt)

Kriterierna täcker in ett antal olika bedömningsområden, med tyngpunkt på mänskliga rättigheter. Kriterie [7-9](#) täcker in grundläggande krav kring dokumentation, samråd med intressenter och klagomålsmekanism. Kriterier för arbetet med grundläggande rättigheter i arbetslivet och arbetsvillkor beskrivs i kriterie [10](#) och [11](#). Kriterierna [12-14](#) innefattar arbetet med övriga mänskliga rättigheter, som delats in i följande kategorier:

- Civila och politiska rättigheter
- Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- Särskilt utsatta grupper och specifika rättigheter

Kriterier för arbetet med miljö beskrivs i kriterie [15](#) och anti-korruption i kriterie [16](#). Definitioner av begrepp och termer finns i kapitlet [Definitioner och förklaringar](#).

Vad förväntas av leverantören?

Leverantören skall alltid minst efterleva nationell lagstiftning och relevanta regler och standarder i de länder där leverantören verkar. Leverantören förväntas även efterleva BVB:s eller egen uppförandekod med motsvarande innehåll, även när koden föreskriver tuffare krav än vad som anges i nationell lagstiftning.

Den globala standarden för företags arbete med mänskliga rättigheter utgörs av [FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter](#) (hädanefter "FN:s principer"). Enligt FN:s principer har alla företag ett ansvar att respektera och undvika negativ påverkan på *alla* internationellt erkända mänskliga rättigheter.¹ Därför är det en nödvändighet att leverantörer som saluför produkter på den svenska marknaden och bedömer produkter i BVB (hädanefter kallade

¹ Mänskliga rättigheter beskrivs i och skyddas av en rad internationella konventioner, inklusive FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948). För mer information, se Mänskliga rättigheter i kapitlet Definitioner och förklaringar.

”leverantörer” eller ”leverantören”) bedriver ett [systematiskt arbete](#) med att identifiera, undvika och förebygga, begränsa och redogöra för hur de åtgärdar en påverkan på de mänskliga rättigheterna som sker i anslutning till produktens tillverkning. Ett sådant [systematiskt arbete](#) kallas också för *human rights due diligence*. Därutöver förväntas leverantören bedriva ett systematiskt miljö- och anti-korrupsionsarbete genom att kontinuerligt bedöma riskerna, vidta åtgärder och följa upp arbetet kontinuerligt.

BVB:s förhoppning är att alla leverantörer på sikt ska bedriva ett [systematiskt arbete](#) med anti-korruption, miljö och mänskliga rättigheter. Kriterierna i detta dokument bör ses som ett stöd på vägen dit. Olika organisationer kan ha olika arbetssätt eller olika benämningar för hur detta systematiska arbete bedrivs. BVB har inga krav på att arbetssätt eller benämningar måste vara exakt desamma som i kriteriedokumentet, men innebörden ska motsvara det som beskrivs i detta dokument.

Ett grundkrav för att klara BVB:s sociala bedömningskriterier är att leverantören bedriver ett [systematiskt arbete](#) med att, i sin egen verksamhet, undvika och hantera risker för:

- Inskränkningar på grundläggande rättigheter i arbetslivet och arbetsvillkor
- Annan allvarlig negativ påverkan på mänskliga rättigheter
- Negativ påverkan på miljön
- Korruption

Därutöver behöver leverantören ha påbörjat ett sådant [systematiskt arbete](#) i produktens leverantörskedja.

Leverantörens ansvar för produktens leverantörskedja

FN:s principer slår fast att alla företag ska:

- a) undvika att orsaka eller bidra till en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som uppstår *genom sin egen verksamhet* och åtgärda sådan påverkan om den uppstår.
- b) försöka förhindra eller begränsa en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som genom *affärsförbindelserna* står i direkt samband med företagets verksamhet, produkter eller tjänster, även om de inte själva har bidragit till denna negativa påverkan.²

Med andra ord har alla leverantörer som har sina produkter bedömda i BVB ett ansvar att dels bedriva ett [systematiskt arbete](#) för att undvika och hantera negativ påverkan på mänskliga rättigheter som uppstår genom sin *egen verksamhet*, dels att bedriva ett [systematiskt arbete](#) för att försöka undvika att sådan påverkan sker i genom aktörer i *produktens leverantörskedja*, oavsett var i kedjan påverkan uppstår.

Leverantören är dock aldrig ensam ansvarig för att hantera all faktisk och potentiell negativ påverkan i produktens leverantörskedja. Leverantörers kapacitet att hantera risker och missförhållanden varierar utifrån faktorer så som organisationens storlek och hur långt ned i leverantörskedjan som risken eller påverkan finns. Däremot behöver leverantören ha processer på plats för att identifiera riskerna och därifrån vidta, utifrån vad som är rimligt och möjligt, lämpliga åtgärder.

² Se princip 13 i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Vad gäller tillverkning av produkter kan leverantörskedjorna se mycket olika ut, från relativt korta och enkla till mycket komplexa med många processer och aktörer involverade. Generellt gäller att en produkts leverantörskedja utgörs av *samtliga aktörer som är involverade i förädlingen av produkten, från råvaruutvinning till färdig produkt, och/eller utför någon tjänst i relation till produktens tillverkning*. Det innebär till exempel att även säkerhetsfirmor som kontrollerar anställda eller vaktar lokaler där tillverkning sker, städfirmor som städar på en tillverkningsfabrik, och cateringfirmor som levererar mat till arbetsplatsens matsal är en del av produktens leverantörskedja.

Enligt FN:s principer kan leverantörer av byggprodukter påverka mänskliga rättigheter på tre nivåer:

- **Påverkan som orsakas av leverantören (*cause*).** Denna typ av påverkan avser de situationer där leverantören genom sin egen verksamhet orsakar en negativ påverkan på mänskliga rättigheter. Exempel på sådana situationer kan vara:
 - Leverantören utsätter sina anställda för diskriminering utifrån kön, ålder, sexuell läggning eller annan grund.
 - Leverantörens anställda skadas i arbetet till följd av undermålig säkerhetsutrustning.
 - Leverantören är den enda eller huvudsakliga källan till föroreningar av lokalt dricksvatten genom utsläpp av kemikalier i produktionsprocessen, med negativa hälsoeffekter som följd.
- **Påverkan som leverantören bidrar till (*contribute*).** Denna form av påverkan utgörs av situationer där leverantören själv inte är den enda orsaken till negativ påverkan på mänskliga rättigheter, men där leverantören bidrar till påverkan i anslutning till produktens tillverkning. Exempel på sådana situationer kan vara:
 - Leverantören ändrar produktkraven tätt före leveransdatum vilket medför att underleverantören, för att möta kraven, utsätter sina anställda för hård press, påtvingad och/eller oavlönad övertid.
 - Leverantören släpper ut kemikalier till ett vattendrag som ensamt inte påverkar kvaliteten av vattnet som används av lokalbefolkningen, men tillsammans med andra närliggande fabriker så utgör den totala nivån utsläpp en hälsofara för lokalbefolkningen. Detta kallas ibland "kumulativ negativ påverkan".
- **Påverkan som leverantören är kopplad till genom sitt samröre med en specifik aktör (*linkage*).** Denna form av påverkan avser situationer där leverantören själv inte orsakar eller bidrar till den negativa påverkan men där en koppling till leverantören ändå finns genom en affärsmässig relation. Exempel på situationer där en leverantör kan anses vara kopplad till genom sitt samröre med en viss aktör kan vara:
 - En underleverantör producerar två olika komponenter t.ex. stålrör och kopparrör, varav företag X endast handlar in stålrör för tillverkning av sin egen produkt. Tillverkningen av stålrören sker på ett ansvarsfullt sätt utan negativ påverkan på miljö och mänskliga rättigheter, medan tillverkning av kopparrören har allvarlig negativ påverkan på arbetstagarnas hälsa. I detta fall har företag X en koppling till den negativa påverkan utan att orsaka eller bidra till den.
 - En underleverantör lägger utan leverantörens vetskap ut arbetsuppgifter eller produktion till andra underleverantörer där det förekommer barnarbete.

De åtgärder som en leverantör bör eller förväntas vidta vid negativ påverkan på mänskliga rättigheter varierar utifrån hur relationen ser ut. Tabellen nedan ger en kortfattad vägledning i hur man som leverantör bör tänka i olika situationer.

Leverantörens ansvar enligt FN:s principer		
Om leverantören har...	...så bör leverantören enligt FN:s principer...	
...orsakat (eller kan orsaka) negativ påverkan...	...upphöra eller förhindra att påverkan sker...	...och gottgöra de drabbade.
...bidragit till (eller kan komma att bidra till) negativ påverkan...	...upphöra eller förhindra att bidra till påverkan; använda sitt inflytande för att minska risken att påverkan fortsätter eller återkommer...	...och bidra till att de drabbade gottgörs.
...identifierat en koppling mellan den negativa påverkan och sin verksamhet, produkter eller tjänster men där leverantören inte orsakar eller bidrar till den negativa påverkan...	...använda sitt inflytande för att i största möjliga mån minska risken att påverkan fortsätter eller återkommer.	

För att undvika och hantera negativ påverkan på mänskliga rättigheter behöver leverantören ha en god uppfattning av hur tillverkningen av produkten går till, var den sker och vilka aktörer som är involverade. Utifrån detta kan leverantören identifiera riskerna för att den orsakar, bidrar till eller är kopplad till negativ påverkan på mänskliga rättigheter inom ramen för produktens tillverkning. Observera även att påverkan kan ske både *inom* en organisation (t.ex. anställdas rättigheter kring arbetstid) och *utanför* densamma (t.ex. närboende/lokalsamhällets rätt till hälsa och säkerhet).

Generella bedömningsprinciper

BVB arbetar sedan tidigare utifrån tre bedömningsnivåer för alla produkter som återfinns i systemet: **Rekommenderas**, **Accepteras** och **Undviks**. Avseende bedömning gällande de sociala kraven används inledningsvis endast de två övre nivåerna: Rekommenderas och Accepteras.

Målet med kriterierna är att bedöma huruvida leverantören bedriver ett systematiskt arbete med anti-korruption och mänskliga rättigheter i sin egen verksamhet och produktens leverantörskedja. Att leverantören identifierat incidenter eller allvarliga risker för korruption och/eller negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö i produktens tillverkning är därför i sig *inte* grund för att produkten ska få bedömningen Undviks. Bedömningen lägger istället större vikt vid hur leverantören *hanterar* påverkan/risken och utvecklar förebyggande rutiner. För att

möjliggöra en rättvis och verklighetsnära bedömning uppmuntras leverantören därför till största möjliga transparens.³

För att uppnå nivå **Accepteras** krävs att generellt att leverantören:

1. Bedriver ett systematiskt arbete för att förebygga och hantera risker för *korruption* inom den egna organisationen och har påbörjat ett sådant arbete i produktens leverantörskedja.⁴

Detta arbete innefattar att leverantören har:

- a) På ledningsnivå antagit BVB:s *uppförandekod* eller annat dokument med åtminstone motsvarande innehåll, kommunicerat koden internt samt ger sina anställda lämpligt stöd i implementering av koden, t.ex. genom utbildning.
- b) *Kommunicerat* BVB:s uppförandekod eller motsvarande dokument till sina affärspartners med vilka ett avtal finns upprättat samt till andra aktörer i produktens leverantörskedja där risk för korruption identifierats.
- c) Bedömt riskerna för korruption inom den egna verksamheten och i produktens leverantörskedja.
- d) [Förebyggande rutiner](#) för att undvika korruption.
- e) [Uppföljning](#) av att uppförandekod och rutiner kring anti-korruption efterlevs.
- f) Någon form av [klagomålsmekanism](#) till vilken interna och externa intressenter anonymt kan vända sig med misstankar om ekonomiska och/eller andra oegentligheter.

2. Bedriver ett systematiskt arbete med *grundläggade rättigheter i arbetslivet (inkl. arbetsvillkor)* och med att hantera andra *allvarliga* risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö inom den egna verksamheten samt har påbörjat ett sådant arbete i produktens leverantörskedja.⁵

Detta arbete innefattar att leverantören har:

- a) På ledningsnivå antagit BVB:s *uppförandekod* eller annat dokument med åtminstone motsvarande innehåll, kommunicerat koden internt samt ger sina anställda lämpligt stöd i implementering av koden, t.ex. genom utbildning.
- b) *Kommunicerat* BVB:s uppförandekod eller motsvarande dokument till sina affärspartners med vilka ett avtal finns upprättat samt till andra aktörer i produktens leverantörskedja där risk för avvikelser kring grundläggande rättigheter i arbetslivet och/eller risk för allvarlig negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö identifierats.
- c) Gjort en *konsekvensanalys*⁶ i syfte att identifiera och prioritera riskerna för inskränkningar på grundläggande rättigheter i arbetslivet samt annan allvarlig negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö inom den egna verksamheten och i produktens leverantörskedja.
- d) [Förebyggande rutiner](#) för att hantera sådana risker i den egna verksamheten.

³ Leverantören kommer i självskattningsenkäten ha möjlighet att begära att känslig information inte visas publikt.

⁴ De specifika kriterierna för Korruption beskrivs i kriterie 16 i detta dokument.

⁵ Detta krav innebär att leverantören behöver bedriva ett systematiskt arbete med kriterierna 7-11.

⁶ Se definition av Konsekvensanalys samt vägledning i prioritering av identifierade risker i kapitlet Definitioner och förklaringar.

- e) [Uppföljning](#) av att uppförandekod och förebyggande rutiner efterlevs.
- f) Ett påbörjat systematiskt arbete i produktens leverantörskedja.
- g) Rutiner för samråd och dialog med relevanta intressenter, särskilt arbetstagare och andra som kan påverkas negativt i anslutning till produktens tillverkning.
- h) Någon form av [klagomålsmekanism](#) dit interna och externa intressenter tryggt och säkert kan rapportera missförhållanden kring mänskliga rättigheter och miljö.
- i) Möjliggörande av [gottgörelse/upprättelse](#) i de fall som negativ påverkan på mänskliga rättigheter konstaterats.⁷

3. Tagit fram en plan för att utveckla sitt systematiska arbete med *alla* risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som leverantören orsakar, bidrar till eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.

Detta arbete innebär att leverantören har en plan för:

- a) Att tydliggöra den interna ansvarsfördelningen för hantering av påverkan.
- b) Effektiv hantering av risker och bemötande av påverkan i internt beslutsfattande, budgetfördelningar och översynsprocesser.
- c) Att sätta kvalitativa och/eller kvantitativa indikatorer och mål för arbetet utifrån tydliga tidsplaner.
- d) Kontinuerliga och genuina dialoger med relevanta intressenter.
- e) En [klagomålsmekanism](#) som eftersträvar de effektivitetskriterier som formulerats i FN:s principer.⁸
- f) Möjliggörande av [gottgörelse/upprättelse](#) i de fall som negativ påverkan på mänskliga rättigheter konstaterats.

För att uppnå nivå **Rekommenderas**, krävs generellt att leverantören, utöver att uppfylla kraven för **Accepteras**, har ett:

1. Systematiskt arbete med *alla* risker för korruption samt negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som leverantören orsakar, bidrar till eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.

Detta innebär att leverantören har:

- a) En dokumenterad ansvarsfördelning för hantering av all risk för negativ påverkan.
- b) Rutiner för effektiv hantering av risker och bemötande av påverkan genom internt beslutsfattande, budgetfördelningar och översynsprocesser.
- c) Kvalitativa och/eller kvantitativa indikatorer och mål för arbetet utifrån tydliga tidsplaner.
- d) Kontinuerlig dialog och samråd med alla relevanta intressenter som kan påverkas negativt inom ramen för produktens tillverkning.
- e) En [klagomålsmekanism](#) om eftersträvar effektivitetskriterierna i FN:s principer.
- f) Åtagande, rutiner och processer för arbetet med att möjliggöra [gottgörelse/upprättelse](#) i de fall som negativ påverkan på mänskliga rättigheter konstaterats.

⁷ Här avses FN:s ramverk Skydda, Respektera Åtgärda samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. För mer information och vägledning kring gottgörelse/upprättelse, vänligen se kapitlet Definitioner och förklaringar.

⁸ För definition och ytterligare vägledning, vänligen se kapitlet Definitioner och förklaringar..

Notera att detta arbete förutsätter en kontinuerlig konsekvensanalys av hur verksamheten orsakar, bidrar till och/eller är kopplad till negativ påverkan på *alla* mänskliga rättigheter (inklusive civila, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt rättigheter för sårbara grupper) inom ramen för produktens tillverkning.

BVB:s generella bedömningskriterier sammanfattas i tabellen nedan.

Tabell 1

	Rekommenderas	Accepteras
Egen verksamhet	Leverantören bedriver ett systematiskt arbete kring <i>alla</i> risker för korruption samt alla risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som faktiskt/potentiellt orsakas av den egna verksamheten.	<p>a) Leverantören bedriver ett systematiskt arbete kring anti-korruption, grundläggande rättigheter i arbetslivet (inkl. arbetsvillkor) samt andra allvarliga risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö.</p> <p>b) Leverantören har en plan för utveckla sitt systematiska arbete med <i>alla</i> risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som faktiskt/potentiellt orsakas av den egna verksamheten.</p>
Produktens leverantörskedja	Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med <i>alla</i> risker för korruption samt alla risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö i produktens leverantörskedja.	<p>a) Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring anti-korruption, grundläggande rättigheter i arbetslivet (inkl. arbetsvillkor) samt andra allvarliga risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö i produktens leverantörskedja.</p> <p>b) Leverantören har en plan för att utveckla sitt systematiska arbete med <i>alla</i> risker för korruption negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som leverantören kan bidra eller vara kopplad till i produktens leverantörskedja.</p>

Kriterier

7. Dokumentation		
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
Se Accepteras.	<p>a) BVB:s uppförandekod eller egen uppförandekod med motsvarande innehåll har antagits på ledningsnivå.</p> <p>b) Koden har kommunicerats till alla anställda och stöds till anställda med att implementera koden.</p> <p>c) Leverantören har kommunicerat BVB:s eller motsvarande uppförandekod till sina affärspartners med vilka ett avtal finns upprättat samt till andra aktörer i produktens leverantörskedja där risk för korruption och allvarlig negativ påverkan på mänskliga rättigheter och/eller miljö identifierats.</p>	<p>BVB:s uppförandekod ska signeras och bifogas för att visa att leverantören står bakom dessa krav.</p> <p>Det är dock inget krav att använda sig av BVB:s uppförandekod när kraven ska kommuniceras i leverantörskedjan om leverantören har en egen uppförandekod/policy med motsvarande innehåll som täcker in samtliga internationellt erkända mänskliga rättigheter.</p>

8. Klagomålsmekanism*		
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>Leverantören har system genom vilket/vilka interna och externa intressenter tryggt och säkert kan rapportera missförhållanden kring mänskliga rättigheter, miljöpåverkan och korruption, och som tydligt eftersträvar de effektivitets-kriterier** som formulerats i FN:s principer.</p>	<p>Leverantören möjliggör för interna och externa intressenter att tryggt och säkert kunna rapportera missförhållanden kring mänskliga rättigheter, miljöpåverkan och korruption.</p>	<p>*Syftet med en klagomålsmekanism är att som företag få tillgång till anonyma tips, klagomål och misstankar gällande korruption och mänskliga rättigheter. Mekanismen kan bestå av en eller flera olika system, t.ex. anonyma medarbetarenkäter, fysiska brevlådor, s.k. hotlines</p>

		<p>(telefonnummer att ringa), kontaktformulär etc.</p> <p>** För mer information om effektivitetskriterierna, se definition av Klagomålsmekanism.</p>
--	--	---

9. Dialog och samråd med intressenter*		
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
Se Accepteras.	<p>Leverantören genomför dialoger och samråd med individer och grupper som faktiskt eller potentiellt kan påverkas negativt av leverantörens egen verksamhet och/eller i produktens leverantörskedja, t.ex. anställda och närboende/lokalsamhällen.</p>	<p>*Enligt FN:s principer och god praxis är kontinuerliga och meningsfulla samråd med individer och grupper som potentiellt kan påverkas av företagets verksamhet en central del i företags systematiska arbete med mänskliga rättigheter.</p> <p>I de fall där sådana samråd inte är möjliga bör andra alternativ övervägas, såsom att rådgöra med tillförlitliga, oberoende experter och/eller andra representanter för det civila samhället.</p>

10. Grundläggande rättigheter i arbetslivet

Internationella arbetsorganisationen (ILO) har utarbetat cirka 200 konventioner om rättigheter i arbetslivet. Åtta konventioner har ansetts särskilt viktiga och lyftes 1998 fram som ILO:s kärnkonventioner. Kärnkonventionerna ska fungera som en miniminivå för arbetsrätt som gäller alla stater och arbetstagare. Konventionerna täcker in följande frågor:

- Föreningsfrihet och verkningsfullt erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar.
- Avskaffande av alla former av tvångsarbete eller påtvingat arbete.
- Verkningsfullt avskaffande av barnarbete.
- Avskaffande av diskriminering i sysselsättning och arbete.

Leverantörer förväntas visa särskild hänsyn till dessa frågor och bedriva ett [systematiskt arbete](#) för att säkerställa att ILO:s kärnkonventioner efterlevs i den egna organisationen samt i produktens leverantörskedja. I det arbetet är det viktigt att känna till att nationell lagstiftning, och implementering av densamma, inte alltid lever upp till internationell lagstiftning i vissa länder. I sådana fall kan särskilda insatser behövas för att säkerställa att alla rättigheter respekteras.

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens												
10.1. Barnarbete*														
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra barnarbete (enligt ILO:s konventioner 138 och 182) inom den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra barnarbete inom den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har <i>påbörjat</i> ett systematiskt arbete för att förhindra barnarbete (enligt ILO:s konventioner 138 och 182) i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören:</p>	<p>*ILO har två kärnkonventioner gällande barnarbete. Konvention 138: Minimiålder för arbete. Konvention 182: Förbud mot de värsta formerna av barnarbete.</p> <p>ILO:s definition på minimiålder:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Minimiålder för arbete</th> <th>U-land</th> <th>I-land</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Normalarbete</td> <td>14</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Farligt arbete</td> <td>18</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Lätt arbete</td> <td>12</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mer information på ILO:s hemsida.</p> <p>** All hantering av förekommande fall av barnarbete ska i linje med FN:s Barnkonvention alltid ske med barnets bästa i fokus. För mer information</p>	Minimiålder för arbete	U-land	I-land	Normalarbete	14	15	Farligt arbete	18	18	Lätt arbete	12	13
Minimiålder för arbete	U-land	I-land												
Normalarbete	14	15												
Farligt arbete	18	18												
Lätt arbete	12	13												

	<p>a) Genom en konsekvensanalys gjort en bedömning av risken för förekomst barnarbete i produktens leverantörskedja samt var i kedjan denna risk är som störst.</p> <p>b) Vid identifierad risk för barnarbetet tagit fram en plan för hur risken ska hanteras på ett sätt som ser till barnets bästa och inte försätter barnet i en sämre situation.**</p>	<p>om Barnkonventionen, se Unicef:s svenska hemsida.</p>
--	---	--

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
10.2. Slav- och tvångsarbete (inkl. straffarbete)*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra slav- och tvångsarbete (enligt ILO:s konventioner 29 och 105) inom den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra slav- och tvångsarbete (enligt ILO:s konventioner 29 och 105) inom den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att förhindra slav- och tvångsarbete (enligt ILO:s konventioner 29 och 105) i produktens leverantörskedja.</p>	<p>*Slav- och tvångsarbete kan beskrivas som arbete som är påtvingat utan arbetstagarens samtycke. ILO har två kärnkonventioner på området.</p> <p>Konvention 29: Förbud mot tvångs- och straffarbete.</p> <p>Konvention 105: Avskaffande av tvångsarbete.</p> <p>Straffarbete är en straffrättslig åtgärd där den dömda sätts i arbete. I praktiken är dock straffarbete ofta en form av tvångsarbete, och den generella rekommendationen är att undvika eller iakta särskild försiktighet i sammanhang där straffarbete kan tänkas förekomma. Det <i>kan</i> finnas specifika omständigheter där</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	<p>Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Genom en konsekvensanalys gjort en bedömning av risken för förekomst slav- och tvångsarbete i produktens leverantörskedja samt var i kedjan denna risk är som störst.</p> <p>b) Vid identifierad risk slav- och tvångsarbete tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	<p>straffarbete inte bryter mot internationella konventioner. Om ett företag använder sig av straffarbete behöver det säkerställa att individerna i fråga inte bestraffas om de inte arbetar i det specifika sammanhanget, t.ex. genom att omdömet av deras uppförande i fängelse försämras vilket minskar chansen till tidigare frigivning.</p> <p>Notera att nationell lagstiftning inte alltid motsvarar internationell lagstiftning i dessa sammanhang, varför särskild försiktighet bör iaktas. Mer information finns på ILO:s hemsida.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
10.3. Diskriminering*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under okumentation, Klagomåls-mekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra diskriminering (enligt ILO:s konventioner 100 och 111) inom den egna</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomåls-mekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra diskriminering (enligt ILO:s konventioner 100 och 111) inom den egna verksamheten.</p>	<p>*Diskriminering innebär kortfattat att någon missgynnas eller kränks. ILO har två kärnkonventioner inom området diskriminering.</p> <p>Konvention 100: Lika lön för lika arbete oavsett kön Konvention 111: Om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning.</p> <p>Det är viktigt att känna till att nationell lagstiftning inte alltid motsvarar internationell</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att förhindra diskriminering (enligt ILO:s konventioner 100 och 111) i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Genom en konsekvensanalys gjort en bedömning av risken för förekomst diskriminering i produktens leverantörskedja samt var i kedjan denna risk är som störst.</p> <p>b) Vid identifierad risk för diskriminering tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	<p>lagstiftning, varför leverantörer behöver vara vaksamma på hur lagstiftningen ser ut i produktens tillverkningsländer.</p> <p>Mer information om former av diskriminering, gällande regler etc finns bland annat på: http://www.ilo.org/ http://www.do.se</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>10.4. Föreningsfrihet*</p>		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra att inskränkningar på föreningsfriheten (enligt ILO:s konventioner 87 och 98) inom</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra inskränkningar på föreningsfriheten (enligt ILO:s konventioner 87 och 98) inom den egna verksamheten.</p>	<p>*Föreningsfriheten innebär en rätt att tillhöra och bilda organisationer, vilket omfattar rättigheten att engagera sig fackligt. Dessa rättigheter finns beskrivna i två av ILO:s kärnkonventioner.</p> <p>Konvention 87: Föreningsfrihet och skydd för rätten att organisera</p> <p>Konvention 98: Rätten att organisera och förhandla kollektivt.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att förhindra inskränkningar på föreningsfriheten (enligt ILO:s konventioner 87 och 98) i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Genom en konsekvensanalys gjort en bedömning av risken för inskränkningar på föreningsfriheten i produktens leverantörskedja samt var i kedjan denna risk är som störst.</p> <p>b) Vid identifierad risk för inskränkningar på föreningsfriheten tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	<p>Det är viktigt att känna till att nationell lagstiftning inte alltid motsvarar internationell lagstiftning, varför leverantörer behöver vara vaksamma på hur lagstiftningen ser ut i produktens tillverkningsländer.</p> <p>Om en aktör är lokaliserad i ett land där fackföreningsfriheten är begränsad eller under utveckling bör leverantören arbeta för att få till regelbundna möten mellan arbetstagare och företagsledning där löne- och arbetsvillkor diskuteras, utan negativa konsekvenser för den anställde.</p> <p>Mer information om konventionerna finns på ILO:s hemsida: http://www.ilo.org/</p>

11. Arbetsvillkor

Arbetsvillkor omfattar löner och andra former av ersättning, arbetstid, raster, semester, metoder för disciplinära åtgärder och uppsägning, föräldraförsäkring och välfärdsfrågor såsom tjänligt dricksvatten, sanitet, matsalar och tillgång till läkarvård.

Leverantörer av byggvaror förväntas visa särskild hänsyn till dessa frågor och bedriva ett [systematiskt arbete](#) för att säkerställa att internationella konventioner och regler kring arbetsvillkor efterlevs i den egna organisationen samt i produktens leverantörskedja. I det arbetet är det viktigt att känna till att nationell lagstiftning i vissa länder, och implementering av densamma, inte alltid motsvarar kraven i internationella konventioner och regler. I sådana fall kan särskilda insatser behövas för att säkerställa att alla rättigheter som är kopplade till arbetsvillkor respekteras.

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
11.1. Avtal/kontrakt*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentering, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa att arbetstagare i den egna organisationen och i produktens leverantörskedja mottar fullständig information om sina anställningsvillkor språk de förstår.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören säkerställer att samtliga arbetstagare i den egna organisationen mottar fullständig information om sina anställningsvillkor språk de förstår.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att säkerställa att ovan efterlevs i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Genom en konsekvensanalys gjort en</p>	<p>*Alla anställda har rätt till information om sina anställningsvillkor på ett språk de förstår. Med anställda avses både tillsvidare-anställda liksom tillfälligt inhyrd arbetskraft.</p> <p>Relevanta internationella konventioner inom området inkluderar:</p> <ul style="list-style-type: none">• FN:s allmänna deklARATION om de mänskliga rättigheterna (1948), Artikel 2, 4 och 23.• FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (1966), Artikel 8.

	<p>bedömning av risken för att arbetstagare i produktens leverantörskedja inte mottar fullständig information om sina anställningsvillkor språk de förstår, samt var i kedjan denna risk är som störst.</p> <p>b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens

11.2. Lön*

<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentering, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver systematiskt arbete för att säkerställa att samtliga arbetstagare i den egna organisationen och produktens leverantörskedja får en skälig lön som minst motsvarar lagstadgad miniminivå och som betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fullo.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentering, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören säkerställer att samtliga arbetstagare i den egna verksamheten får en skälig lön som minst motsvarar lagstadgad miniminivå och betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fullo.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att säkerställa att ovan efterlevs i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p>	<p>*Lön ska alltid minst motsvara lagstadgad minimilön. Ibland är minimilön inte tillräckligt för att säkerställa en dräglig levnadsstandard för den anställde och dess familj. Därför bör s.k. levnadslöna eftersträvas.</p> <p>The Asia Floor Wage Alliance har fastställt levnadslöner för respektive tillverkningsland i Asien baserat på beräkningsmodell från Världsbanken. Samtidigt finns det andra aktörer som menar att levnadslöna bör vara ett principiellt mål snarare än en exakt siffra.</p> <p>Ytterligare information om levnadslöna finns bl.a. hos Fair Wage Network.</p>
--	--	--

	<p>a) Genom en konsekvensanalys gjort en bedömning av risken för att arbetstagare i produktens leverantörskedja inte får en skälig lön som minst motsvarar lagstadgad miniminivå och som betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fullo.</p> <p>b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	
--	---	--

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
11.3. Veckoarbetstid*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa att nationella och internationella regler kring arbetstid efterlevs i den egna verksamheten och i produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa att nationella och internationella regler kring arbetstid efterlevs i den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att säkerställa att ovan efterlevs i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p>	<p>*Regler kring arbetstid finns nedskrivna i internationella konventioner. I de fall nationell lagstiftning inte motsvarar internationella konventioner bör leverantören eftersträva införlivandet av de senare.</p> <p>Normal arbetstid ska under alla omständigheter inte överstiga 48 timmar per vecka (i enlighet med ILO:s konvention nummer 1, Konventionen om arbetstid i industrin).</p> <p>Arbete utöver normal och avtalad arbetstid, räknas som arbetstid. Övertid ska begränsas till max 12 timmar per vecka. Övertidstillägg ska betalas, som minimum i överensstämmelse med</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	<p>a) Bedömt risken för att nationella och internationella regler kring arbetstid inte efterlevs i produktens leverantörskedja, samt var i kedjan denna risk är som störst. Observera att denna bedömning kan vara en del av en större konsekvensanalys.</p> <p>b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	<p>gällande lagstiftning. Arbetstagarna ska ha minst 24 timmars sammanhängande ledighet från jobbet varje vecka.</p> <p>För mer information om internationell regler kring arbetstid, se ILO:s hemsida.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
---------------	------------	----------------------

11.4. a) Säker och hälsosam arbetsmiljö - Förebyggande av arbetsrelaterade skador*

<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att förebygga och undvika arbetsrelaterade skador och sjukdomar i produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att förebygga och undvika arbetsrelaterade skador och sjukdomar i den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete för att förebygga och undvika arbetsrelaterade skador och sjukdomar i produktens leverantörskedja. Detta innebär</p>	<p>* Internationella regler kring hälsa och säkerhet på arbetsplatsen regleras i rad ILO-konventioner. För mer information, se ILO:s hemsida.</p>
---	---	---

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	<p>till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för förekomst av arbetsrelaterade skador och sjukdomar i produktens leverantörskedja, samt var i kedjan denna risk är som störst. Observera att denna bedömning kan vara en del av en större konsekvensanalys.</p> <p>b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
11.4. b) Säker och hälsosam arbetsmiljö - Säkra byggnader, inklusive brandsäkerhet*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa att byggnader i vilka egen verksamhet sker och i vilka aktörer i produktens leverantörskedja har verksamhet*** i är säkra och hälsosamma att vistas i.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (tabell 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa att byggnader** och annan miljö i vilken arbetet sker är säkra och hälsosamma att vistas i, vilket inkluderar att rutiner för brandskydd och brandsäkerhet finns i enlighet med nationell lagstiftning***.</p>	<p>*Att miljön där arbetet utförs är säker och hälsosam är en förutsättning för anställdas hälsa och säkerhet.</p> <p>Detta krav innebär dock inte nödvändigtvis att leverantören måste inspektera alla byggnader och miljöer i vilka tillverkningen av produkten sker, utan att försöka identifiera generella risker för att sådana osäkra byggnader/miljöer förekommer.</p> <p>För översikt över ILO:s standarder kring hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, se ILO:s hemsida.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	<p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer osäkra/ ohälsosamma byggnader, samt var i kedjan denna risk är som störst. Observera att denna bedömning kan vara en del av en större konsekvensanalys.</p> <p>b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	<p>**Om leverantören eller fabriken tillhandahåller bostad åt sina anställda omfattar kraven också boendet.</p> <p>*** Alternativt internationella föreskrifter om nationell lagstiftning saknas.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
11.4. c) Säker och hälsosam arbetsmiljö - Grundläggande hygien*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att säkerställa god hygien på arbetsplatserna inom den egna verksamheten och i produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med hygienfrågor inom den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer ohygieniska förhållanden, samt var i kedjan denna risk är som störst. Observera att denna bedömning kan vara en del av en större konsekvensanalys.</p> <p>b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	<p>* Hygien på arbetsplatsen regleras bland annat i ILO:s konvention 155 om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.</p> <p>Enligt svensk lagstiftning ska arbetstagarna på sin arbetsplats eller i dess omedelbara närhet ha tillgång till tillräckliga och ändamålsenligt utrustade tvätt- och omklädningsrum, förvaringsskåp för kläder, mat och vilrum, toaletter samt andra personalrum. De ska även ha tillgång till tillräckligt med dugligt dricksvatten. Motsvarande eller liknande regler finns i alla länder, men med varierande effektivitet i implementeringen.</p>

12. Medborgerliga och politiska rättigheter

Medborgerliga (ibland även kallat civila) och politiska rättigheter regleras i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. Konventionen finns att ladda ned på svenska [här](#).

Exempel på medborgerliga och politiska rättigheter inkluderar, men är inte begränsade till, rätten till ett värdigt liv, rätten till frihet från tortyr, rätten till personlig säkerhet, rätten att äga egendom och en rättvis rättegång vid åtal. De omfattar dessutom åsiktsfrihet och yttrandefrihet, frihet att anta och utöva en religion, frihet från godtyckliga ingripanden i familj, hem eller korrespondens, frihet från angrepp på heder eller anseende och rätten att delta i val. Även rätten till privatliv och integritet omfattas, vilket innebär att det finns gränser för hur långt företag kan gå för att övervaka och kontrollera sin personal.

Risken att leverantörer orsakar, bidrar eller är kopplade till negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter kan se olika ut. BVB:s bedömningskriterier täcker in ett antal sakfrågor som typiskt sett kan innebära en förhöjd risk för negativ påverkan på dessa rättigheter. Listan av sakfrågor ska inte ses som uttömmande då det kan finnas andra sakfrågor eller omständigheter i framtagningen av den specifika produkten som innebär en förhöjd risk. För leverantören är det därför viktigt att kunna visa att den på ett djupgående sätt bedömt risken för negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter inom ramen för produktens tillverkning. Analysen ska ta hänsyn till alla individer och grupper som kan tänkas påverkas, inklusive arbetstagare, lokalsamhällen och särskilt sårbara grupper.

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
12.1. Repressiva regimer*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören:</p> <p>a) Utifrån gjord kartläggning av länder som ingår i produktens leverantörskedja och konsekvensanalys ha rutiner för hantering av identifierade risker kopplat till tillverkning i repressiva regimer. Detta bör bland annat innefatta att iaktta</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören:</p> <p>a) Ha gjort en kartläggning av vilka länder som tillverkning av produktens mest betydande delar sker i, från råvaruutvinning till färdig produkt.**</p> <p>b) Om sådan tillverkning sker i länder med repressiva regimer, kartlägga hur</p>	<p>*En repressiv regim kan förstås som en regim som genom lagstiftning, våld, hot om våld eller på annat sätt aktivt inskränker eller begränsar medborgarnas medborgerliga och politiska men även andra rättigheter.</p> <p>Leverantörer som genom sin verksamhet och/eller produkter och tjänster har kopplingar till länder med repressiva regimer löper en förhöjd risk att också ha kopplingar till negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter.</p>

särskild försiktighet inför samverkan med statsorgan, samt att skydda intressenter som befinner sig i riskzonen för negativ påverkan.	lagar och regler i dessa länder eventuellt strider emot mänskliga rättigheter. c) Kartlagt risker för att orsaka, bidra eller vara länkade till negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter i dessa länder.	** Mest betydande delar: Komponenter som utgör minst 2 viktprocent av produkten.
---	--	--

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
----------------------	-------------------	-----------------------------

12.2. Människohandel*

<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera alla risker för människohandel inom ramen för produktens tillverkning.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera alla risker för människohandel som sker i anslutning till den egna egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer människohandel i anslutning till produktens</p>	<p>*Att utsättas för människohandel innebär per automatik att ens medborgerliga rättigheter, inklusive rätten till personlig säkerhet, sätts ur spel.</p> <p>Människohandel, även kallat trafficking, definieras av FN (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons) som rekryteringen, transporteringen, överförandet, huseringen av eller mottagandet av vuxna människor genom användandet av hot, våld eller andra former av tvång, kidnappning, bedrägeri, lurendrejeri eller genom att missbruka en maktposition / sårbarhet eller genom att ge betalning eller andra förmåner för att uppnå att människor har kontroll över en annan person i syfte att exploatera dem.</p>
--	--	---

	tillverkning, t.ex. i rekrytering.	
	b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.	

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
12.3. Allvarlig risk för negativ påverkan på 12. Medborgerliga och politiska rättigheter		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>allvarlig</i> negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter som orsakas av den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter.</p>	<p>* För att säkerställa att leverantören inte orsakar, bidrar eller är kopplad till negativ påverkan på civila och politiska rättigheter är det viktigt att leverantören tar hänsyn till dessa rättigheter i sin konsekvensanalys.</p> <p>Analysen ska ta även hänsyn till alla individer och grupper som kan tänkas påverkas, inklusive arbetstagare, lokalsamhällen och särskilt sårbara grupper.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras. c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på medborgerliga och politiska rättigheter som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.	

13. Ekonomiska, Sociala och Kulturella rättigheter

Dessa rättigheter regleras i [FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter](#).

Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter inkluderar, men är inte begränsade till, rätten till socialt skydd och trygghet, fri utbildning, en tillfredsställande levnadsstandard inklusive mat, kläder och bostad, rätten till hälsa inklusive adekvat sjukvård och rätten till arbete och strejk.

Risken att leverantörer orsakar, bidrar eller är länkade till negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter kan se olika ut. BVB:s bedömningskriterier täcker in ett antal sakfrågor som typiskt sett kan innebära en förhöjd risk för negativ påverkan på dessa rättigheter. Listan av sakfrågor ska inte ses som uttömmande då det kan finnas andra sakfrågor eller omständigheter i framtagningen av den specifika produkten som innebär en förhöjd risk. För leverantören är det därför viktigt att kunna visa att den på ett djupgående sätt bedömt risken för negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter inom ramen för produktens tillverkning. Analysen ska ta hänsyn till alla individer och grupper som kan tänkas påverkas, inklusive arbetstagare, lokalsamhällen och särskilt sårbara grupper.

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
13.1. Levnadsstandard*		
Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomåls-	Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomåls-	*Alla människor har rätt till en levnadsstandard som är tillräcklig för den egna och

<p>mekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på människors levnadsstandard som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.</p>	<p>mekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>allvarlig</i> negativ påverkan på människors levnadsstandard som orsakas av den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <ol style="list-style-type: none"> Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på människors levnadsstandard. Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras. Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på människors levnadsstandard som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning. 	<p>familjens hälsa och välbefinnande. Detta omfattar t.ex. rätt till arbete under rättvisa och tillfredsställande förhållanden, mat, kläder, bostad och rätten till fysisk och psykisk hälsa.</p> <p>De olika rättigheter som omfattas av rätten till en tillfredsställande levnadsstandard förstärker varandra och är intimt sammankopplade, och kräver därför av leverantören att skaffa sig en helhetssyn av hur påverkan ser ut.</p>
--	--	--

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
13.2. Hälsa och säkerhet i lokalsamhällen*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på lokalsamhällens hälsa och säkerhet som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>allvarlig</i> negativ påverkan på lokalsamhällens hälsa och säkerhet som orsakas av den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på lokalsamhällens hälsa och säkerhet. b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras. c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på lokalsamhällens hälsa och säkerhet som den egna 	<p>*Lokalsamhällen ska här förstås som individer och grupper som bor eller vistas i anslutning till leverantörens verksamhet och/eller produktens tillverkning och därmed kan påverkas av dessa aktiviteter.</p> <p>Frågor kring hälsa och säkerhet omfattar inte bara arbetstagare. Lika viktigt är det för leverantören att identifiera risker för negativ påverkan på hälsa och säkerhet i de lokalsamhällen där utvinning och förädling av produkten sker. Exempel på hur lokalinvänares rättighet till hälsa och säkerhet kan påverkas är genom trafik, buller och damm, utsläpp och föroreningar, osv.</p>

	verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.	
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
13.3. Allvarliga risker för negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter*		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till in ramen för produktens tillverkning.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>allvarlig</i> negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som orsakas av den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.</p>	<p>*För att säkerställa att leverantören inte orsakar, bidrar eller är kopplad till negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är det viktigt att leverantören tar hänsyn till dessa rättigheter i sin konsekvensanalys.</p> <p>Analysen ska ta även hänsyn till alla individer och grupper som kan tänkas påverkas, inklusive arbetstagare, lokalsamhällen och särskilt sårbara grupper.</p>

	<p>b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p> <p>c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.</p>	
--	---	--

14. Särskilt utsatta grupper och specifika rättigheter*

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera all negativ påverkan på utsatta grupper specifika rättigheter som sker genom den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera <i>allvarlig</i> negativ påverkan på särskilt utsatta grupper rättigheter som orsakas av den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p>	<p>*Många grupper i samhället är eller har varit varit särskilt utsatta eller sårbara för människorättskränkningar av olika skäl. Därför finns det flera internationella konventioner som syftar till att ge utökat skydd åt dessa grupper. Dessa grupper inkluderar men är inte begränsade till kvinnor, barn, ursprungsbefolkningar, funktionsnedsatta, homo-, bi-, och transsexuella, etniska och religiösa minoriteter, migrantarbetare, flyktingar, personer med HIV/Aids och äldre. Företag har ett särskilt ansvar att beakta risker för negativ påverkan på dessa grupper.</p>

	<p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på särskilt utsatta grupperas rättigheter.</p> <p>b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p> <p>c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på särskilt utsatta grupperas rättigheter som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.</p>	
--	--	--

15. Miljö och människa

Den miljöpåverkan som framtagningen av produkter kan innebära, kan också ha en negativ påverkan både på ekosystemens lokala och globala funktion, men också på mänskliga rättigheter. Till exempel har alla människor rätt till rent vatten och god hälsa, vilket kan påverkas negativt genom utsläpp till vatten och luft i olika led av produktionsprocessen. Leverantörer förväntas därför att inte bara bedriva systematiskt arbete med att minska miljöpåverkan genom hela produktens leverantörskedja i linje med BVB:s uppförandekod, utan också att förstå hur den miljöpåverkan som uppstår kan påverka människor och mänskliga rättigheter negativt och vidta åtgärder därefter. Arbetet bygger på att identifiera och hantera betydande miljöpåverkan i den egna verksamheten och produktens leverantörskedja, t.ex. i form av utsläpp till luft och vatten.

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
15.1. Vatten, luft och mark		
Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:	Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:	

<p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja</p> <p>a) Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera all negativ påverkan på luft, vatten och mark som sker genom den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Egen verksamhet</p> <p>Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera negativ påverkan på vatten, luft och mark som orsakas av den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja</p> <p>Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på vatten, luft och mark.</p> <p>b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p> <p>c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på vatten, luft och mark som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för produktens tillverkning.</p>	
---	---	--

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
15.2. Ansvar vid råvaruutvinning		
Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter	Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter	*Mest betydande delar: Komponenter som utgör minst 2 viktprocent av produkten.

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>(kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja</p> <p>a) Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera all negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som sker genom den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>(kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö i samband med utvinning av råvarumaterial inom den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö i samband med råvaruutvinning.</p> <p>b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p> <p>c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som den egna verksamheten orsakar, bidrar eller är kopplad till inom ramen för utvinning av</p>	<p>Kriteriet ej relevant för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Renodlade återvunna material. • Komponenter som utgör mindre än 2 viktprocent av produkten. <p>Observera att leverantörer inom ramen för detta kriterium även uppmuntras att ta med återvunna material i bedömningen då återvinningsprocessen kan innebära allvarliga risker för mänskliga rättigheter. Ett exempel är återvinning av stål från uttjänta fartyg ("ship wrecking") som sker i delar av Asien under mycket undermåliga arbets-villkor.</p> <p>Leverantören uppmuntras också att ta särskild hänsyn till risken för konfliktmineraler.</p>

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	produktens råvarumaterial.	

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
15.3 Säker kemikaliehantering		
<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under 15.3. samt kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomåls-mekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Bedriva ett systematiskt arbete för att säkerställa en säker kemikaliehantering i den egna verksamheten och produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören bedriver ett systematiskt arbete med att undvika och hantera risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som kan uppstå genom kemikaliehantering inom den egna verksamheten.</p> <p>Produktens leverantörskedja Leverantören har påbörjat ett systematiskt arbete kring ovan i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören har:</p> <p>a) Bedömt risken för att det i produktens leverantörskedja förekommer bristfällig kemikaliehantering.</p> <p>b) Vid identifierad <i>allvarlig</i> risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.</p>	

Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
	c) Ha en plan för att undvika och hantera <i>all</i> negativ påverkan på mänskliga rättigheter och miljö som kan uppstå genom bristfällig kemikaliehantering inom den verksamheten och i produktens leverantörskedja.	
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
15.4 Försiktighetsprincipen		
Vid hot om allvarlig eller oåterkallelig skada på miljön eller människors hälsa vid produktion av produkt, ska leverantören vidta åtgärder utan försening.	Vid hot om allvarlig eller oåterkallelig skada på miljön eller människors hälsa vid produktion av produkt, ska leverantören vidta åtgärder utan försening.	

16. Korruption och mutor		
Rekommenderas	Accepteras	Information/Referens
<p>Utöver att uppfylla kraven för Rekommenderas under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet och produktens leverantörskedja Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att undvika korruption inom den egna verksamheten och i produktens leverantörskedja.</p>	<p>Utöver att uppfylla kraven för Accepteras under Dokumentation, Klagomålsmekanism och Samråd och dialog med intressenter (kriterium 7-9) ska leverantören uppfylla följande:</p> <p>Egen verksamhet Leverantören <i>bedriver</i> ett systematiskt arbete för att förhindra korruption inom den egna verksamheten.*</p> <p>Produktens leverantörskedja</p>	<p>* T.ex. genom tydliga styrdokument, regler och utbildning kring vad som gäller för representation, betalningsförfarande, inköpsprocesser, med mera.</p>

	<p>Leverantören har <i>påbörjat</i> ett systematiskt arbete för att förhindra att barnarbete (enligt ILO:s konventioner 138 och 182) förekommer i produktens leverantörskedja. Detta innebär till ett minimum att leverantören:</p> <ul style="list-style-type: none">a) Bedömt risken för korruption i produktens leverantörskedja samt var i kedjan denna risk är som störst.b) Vid identifierad risk tagit fram en plan för hur risken ska hanteras.	
--	--	--

BVB:s viktning av kriterier gällande social hållbarhet

Rekommenderas	Accepteras
<ul style="list-style-type: none">Alla kriterier är som lägst bedömda som <i>Accepteras</i> <p>OCH</p> <ul style="list-style-type: none">Minst 50procent av alla kriterier är bedömda som <i>Rekommenderas</i>.	Samtliga kriterier är som lägst bedömda som <i>Accepteras</i> .

Definitioner och förklaringar

Arbetstagare	<p>En arbetstagare ska här förstås som en individ som arbetar för en organisation som anställd eller inhyrd personal.</p>
Diskriminering	<p>Diskriminering innefattar varje åtskillnad, uteslutning eller företräde som omintetgör lika behandling eller möjlighet, och där överväganden bygger på fördomar snarare än ett berättigat skäl.</p> <p>Illegitima diskrimineringsgrunder inkluderar, men är inte begränsade till: etnisk tillhörighet, hudfärg, kön, ålder, språk, nationalitet eller nationellt ursprung, religion, socialt ursprung, kast, ekonomiska skäl, funktionshinder, tillhörighet till ursprungsbefolkning, fackföreningstillhörighet, politisk tillhörighet eller yttrande av politisk eller annan åsikt, civiltillstånd eller familjerättslig ställning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och hälsotillstånd inklusive hiv/aids-status.</p>
Gottgörelse/ upprättelse	<p>Enligt FN:s principer ska alla människor vars rättigheter påverkats negativt ha en chans att få sin sak prövad och möjlighet till gottgörelse eller upprättelse. Upprättelsen kan ske i många olika former så som av ursäkter, återställande, återupprättelse, ekonomiskt eller ideellt skadestånd och straffåtgärder (antingen straffrättsliga eller administrativa som böter) samt skadeprevention genom till exempel förelägganden eller garantier om att kränkningen inte ska upprepas. Lämpligt format och omfattning av en gottgörelse behöver definieras utifrån varje enskilt fall.</p>
Klagomålsmekanism	<p>En klagomålsmekanism är ett system eller kanal genom vilka olika intressenter kan rapportera tips, klagomål och misstankar gällande korruption och mänskliga rättigheter. I dessa mekanismer behöver inte en kränkning av de mänskliga rättigheterna ha ägt rum för att ett klagomål eller missförhållande ska tas upp. Syftet är snarare att identifiera berättigade farhågor hos personer som kan påverkas negativt. Om dessa farhågor inte identifieras och åtgärdas kan det leda till betydligt större tvister och kränkningar av de mänskliga rättigheterna.</p> <p>Mekanismen kan bestå av en eller flera olika system, t.ex. anonyma medarbetarenkäter, fysiska brevlådor, s.k. hotlines (telefonnummer att ringa), kontaktformulär etc. Företag som sätter upp klagomålsmekanismer bör försöka efterleva de effektivitetskriterier som formuleras i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, som säger att sådana mekanismer ska vara:</p> <ul style="list-style-type: none"> • legitima: dvs. att berörda parter för vilka de är avsedda har förtroende för mekanismerna och att dessa utgör en garant för att klagomålsprocesserna genomförs rättvist.

	<ul style="list-style-type: none"> • tillgängliga: dvs. att alla berörda parter för vilka de är avsedda känner till dem och att de ger adekvat hjälp till dem som kan ha särskilt svårt att få tillgång till dem. • förutsebara: dvs. att förfarandet är tydligt och känt, att en ungefärlig tidsram anges för varje moment och att det framgår tydligt hur processen ser ut och vad den kan leda fram till samt hur genomförandet kan följas upp. • likvärdiga: dvs. att utsatta parter ska ha rimlig tillgång till information, råd och expertis för att vara välunderrättade och på rättvisa villkor kunna delta i en klagomålsprocess på ett respektfullt sätt. • öppna: dvs. att de håller parterna informerade om processen och ger tillräckligt med information om resultatet för att skapa förtroende för mekanismens effektivitet och för att tillgodose ett eventuellt allmänintresse. • förenliga med rättigheterna: dvs. att de säkerställer att resultat och gottgörelser överensstämmer med de internationellt erkända mänskliga rättigheterna. • en källa till fortsatt lärande: dvs. att lärdom dras av relevanta åtgärder för att förbättra mekanismen och för att förhindra framtida missförhållanden och brister.
<p>Konsekvensanalys</p>	<p>En konsekvensanalys görs i syfte att att bedöma hur leverantören genom sin egen verksamhet och/eller i produktens leverantörskedja påverkar mänskliga rättigheter. Målet med analysen är 1) identifiera vilka individer och grupper som kan påverkas och 2) bedöma risken för att dessa individer och grupper rättigheter påverkas negativt.</p> <p>En konsekvensanalys ska alltid utgå från <i>alla</i> mänskliga rättigheter och ta hänsyn till alla intressenter som kan tänkas påverkas (t.ex. arbetstagare och lokalsamhällen). Analysens omfattning och djup kan dock variera beroende av leverantörens storlek och kapacitet. Den enskilt viktigaste faktorn är att oberoende av detta försöka identifiera de <i>mest allvarliga riskerna</i> för negativ påverkan på mänskliga rättigheter som uppstår genom leverantörens egen verksamhet, produkter/tjänster och affärsförbindelser. Det är också viktigt att konsekvensanalysen försöker ta ett helhetsgrepp och tar hänsyn till samtliga led av produktens tillverkning, från råvaruutvinning till slutproduktion. Detta eftersom att de allvarligaste riskerna ofta kan finnas en bit ned i produktens leverantörskedja.</p> <p>Analysen ska följaktligen titta på alla tre nivåer av leverantörens potentiella koppling till negativ påverkan på mänskliga rättigheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Påverkan som orsakas av leverantören (<i>cause</i>) • Påverkan som leverantören bidrar till i anslutning till tillverkningen av produkten t.ex. genom sitt samröre med aktörer i produktens leverantörskedja (<i>contribute</i>) • Påverkan som leverantören är kopplad till, dvs påverkan som leverantören själva inte orsakar eller bidrar till (<i>linkage</i>).

Ett vanligt förstasteg är att skapa sig en så god uppfattning som möjligt av hur tillverkningen av produkten går till, var den sker och vilka aktörer som är involverade. Utifrån den förståelsen blir det sedan enklare att identifiera vilka individer och grupper som kan tänkas påverkas och hur allvarlig risken för att de påverkas negativt är.

För att leverantören ska kunna göra en korrekt bedömning av hur de påverkar de mänskliga rättigheterna bör de försöka förstå de potentiellt utsatta parternas belägenhet genom att rådgöra direkt med dem och i samband därmed ta hänsyn till språkproblem och andra potentiella hinder för effektiv delaktighet. I situationer där sådana samråd inte är möjliga bör företagen överväga andra alternativ som att rådgöra med tillförlitliga, oberoende experter, inbegripet människorättsförsvarare och andra representanter för det civila samhället.

Värdefull information om generella risker kring mänskliga rättigheter kan ofta hämtas från officiella källor så som mediareportering, studier, rapporter och expertutlåtanden. Särskilt viktigt är att söka information direkt från intressenter som riskerar påverkas på något sätt i produktens framställan, inklusive arbetstagare och lokalsamhällen. Ytterligare ett alternativ är att rådfråga oberoende extern expertis.

Angående avgränsningar: Tanken med konsekvensanalysen är *inte* att analysera hur varje enskild aktör i produktens leverantörskedja påverkar mänskliga rättigheter. Istället handlar det om att bedöma *risken* att den egna verksamhet och/eller någon av aktörerna i produktens leverantörskedja har en negativ påverkan på mänskliga rättigheter i samband med produktens tillverkning.

Om produkten har en komplex leverantörskedja med ett stort antal steg och/eller aktörer inblandade i tillverkningen kan det vara svårt att göra en riskbedömning. I sådana fall bör leverantören försöka identifiera generella sakfrågor eller omständigheter där risken för negativ påverkan är som störst. Om t.ex. delar av produkten tillverkas med hjälp av stora mängder hälsovådliga kemikalier kan man anta att människors hälsa och säkerhet i samband med just kemikaliehantering är ett generellt riskområde.

Notera att argumentet "vi kände inte till denna negativa påverkan" sällan eller aldrig är ett tillfredsställande argument för era intressenter. Att inte känna till en negativ påverkan rättfärdigar inte uteblivna åtgärder.

Notera att det kan finnas rättigheter och områden utöver de som listas i detta dokument som behöver tas i beaktande i konsekvensanalysen för en specifik produkt. Därför är det viktigt att leverantören själv genomför en analys av risker för negativ påverkan på *samtliga* mänskliga rättigheter och tar hänsyn till *alla* intressenter som potentiellt kan påverkas i produktens leverantörskedja.

	<p>Utfallet av analysen ska bestå i en <i>prioritering</i> av de identifierade riskerna, där högst prioritet ges till allvarigast riskerna för negativ påverkan mänskliga rättigheter oavsett var i leverantörskedjan påverkan eller risker finns (observera att <i>all</i> negativ påverkan ska hanteras, men att prioritering ges till den mest allvarliga påverkan och de allvarigaste riskerna). I enlighet med gällande internationella ramverk ska prioriteringen göras utifrån följande kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skala – hur många människor är det som faktiskt/potentiellt påverkas? • Omfattning – hur allvarig är den negativa påverkan? • Återställan/gottgörelse – är det möjligt att återställa eller gottgöra den negativa påverkan om/när den sker? <p>Prioriteringen ligger sedan till grund för planeringen av åtgärder, där prioritet ges till hantering av de mest allvarliga riskerna för negativ påverkan.</p>
Leverantör	Organisationen som sätter produkten på den svenska marknaden och ansvarar för produkten i BVB.
Leverantörskedja	Leverantörskedjan består av samtliga de aktörer som är inblandade i förädlingen av produkt i kedjan, från råvaruutvinning till färdig produkt, och/eller utför någon tjänst i relation till produktens framtagande. Exempel på sådana tjänster kan vara säkerhetsfirmor som vaktar lokaler eller kontrollerar anställda eller lokalbefolkning, städfirmor som städar på en fabrik eller cateringfirmor som levererar mat till arbetarnas matsal.
Levnadslön	En lön som täcker de grundläggande behov en arbetstagare och dennes familj har för att säkerställa en människovärdig tillvaro. Såsom mat, rent vatten, husrum, kläder, utbildning för barn, sjukvård samt lite extra för sparande och/eller för oförutsedda utgifter.
Miljöpåverkan	Utsläpp till luft/atmosfär, mark, vatten och användandet av energi och resurser, samt produktion/hantering av avfall, som sker lokalt på plats i leverantörskedjans olika delar.
Människohandel	<p>Människohandel, även kallat trafficking, definieras av FN (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons) som rekryteringen, transportereringen, överförandet, huseringen av eller mottagandet av vuxna människor genom användandet av hot, våld eller andra former av tvång, kidnappning, bedrägeri, lurendrejeri eller genom att missbruka en maktposition / sårbarhet eller genom att ge betalning eller andra förmåner för att uppnå att människor har kontroll över en annan person i syfte att exploatera dem.</p> <p>All form av rekrytering, transporterering, överförande, husering eller mottagande av barn (definierat som någon under 18) i</p>

	exploateringssyfte räknas som trafficking oavsett hur det går tillväga eller om tvång är inblandat.
Revision	Sociala revisioner på fabrik. Revisioner kan delas in i interna och externa revisioner. Vid en extern revision görs denna av en utomstående, tredje part. Tredjepartsrevisorn bör ha en utbildning/certifiering i sociala revisioner. Från revisionen finns en revisionsrapport som inkluderar förslag på förbättringar.
Rutin	<p>En rutin är ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras. Syftet är att säkerställa att ett tillvägagångssätt inte är personberoende utan samtliga inblandade ska utföra arbetsuppgiften på samma sätt. En rutin skall även innefatta hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.</p> <p>De exakta åtgärderna för att hantera faktiskt eller potentiell negativ påverkan på mänskliga rättigheter kan se olika ut beroende på hur påverkan/risken ser ut. Utgångspunkten ska dock alltid vara att hantera påverkan/risken och därmed undvika att negativ påverkan på mänskliga rättigheter sker i anslutning till tillverkningen av produkten.</p> <p>Exempel på rutiner som förebygger att den egna verksamheten orsakar negativ påverkan på mänskliga rättigheter kan vara, men är ej begränsat till; ledningssystem med avvikelse- och incidentrapporteringskrav, regler för rekryteringsprocesser i syfte att undvika diskriminering, regelbundna hälsa- och säkerhetsutbildningar för medarbetare, med mera.</p> <p>Att förebygga och hantera risker för negativ påverkan i produktens leverantörskedja är svårare. Gällande internationella ramverk gör dock gällande att alla företag, inklusive leverantörer av byggrelaterade varor, förväntas att med till buds stående medel försöka använda sitt inflytande för att hantera risken och/eller åstadkomma en förbättring. Detta gäller särskilt i fall där relationen med underleverantören i fråga är strategiskt viktig. Exempel på aktiviteter kan vara, men är ej begränsade till, självskattningsenkäter, platsbesök och revisioner med påföljande åtgärdsplaner, utbildningsinsatser, kapacitetsbyggande stöd med mera. Vid konstaterad allvarlig påverkan och vid högrisk konsulteras alltid oberoende expertis.</p> <p>I de fall där inflytande saknas eller inte är tillräckligt starkt skall leverantören istället överväga hur inflytandet kan ökas eller stärkas. Detta kan i vissa fall t.ex. uppnås genom en samverkan med andra aktörer som har en relation med underleverantören i fråga. Om försök att förbättra en situation fortsätter att misslyckas kan en sista utväg vara att avsluta samarbetet med den berörda underleverantören.</p> <p>Gemensamt för alla insatser som görs, inom den egna verksamheten såväl som i leverantörskedjan, är att de bör eftersträva en</p>

	meningsfull dialog med de intressenter som faktiskt eller potentiellt påverkas.
Straffarbete	Arbete som bedrivs av individer i fångenskap samt arbete som utförs som straff för dömt brott, oavsett om dom är utförd av domstol eller inte.
Systematiskt arbete	<p>Att som leverantör bedriva ett systematiskt arbete med mänskliga rättigheter innebär kortfattat att leverantören har rutiner och processer på plats för att kunna identifiera, undvika och förebygga, begränsa samt redogöra för hur de åtgärdar en påverkan på de mänskliga rättigheterna som sker i anslutning till produktens tillverkning.</p> <p>Mer specifikt innebär systematiskt arbete följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Företaget har gjort publikt åtagande att respektera mänskliga rättigheter och minimera miljöpåverkan (t.ex. genom policy eller uppförandekod) • Företaget har processer och rutiner för att identifiera, förhindra och förebygga, begränsa och redogöra för hur de åtgärdar en påverkan eller risk. • Företaget arbetar för att på olika sätt se till att gottgöra konstaterad negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som det självt orsakar eller bidrar till. <p>Grundläggande för ett systematiskt arbete är att göra en konsekvensanalys i syfte att förstå risken för att verksamheten orsakar, bidrar till eller är kopplad till en negativ påverkan på mänskliga rättigheter. Utifrån denna analys kan arbetet med att förhindra och begränsa denna påverkan planeras, genomföras och följas upp.</p>
Tvångsarbete	Arbete som genomförs ofrivilligt alternativt under hot. Tvångsarbetsituation bestäms av maktförhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, inte av vilket arbete som utförs. Exempelvis kan en person inledningsvis, under falska förespeglningar, frivilligt ha gått in i arbetet för att senare upptäcka att avtalet inte kan brytas. Det kan handla om beslagtagna identitetshandlingar, påhittade skulder exempelvis för flygbiljetter till förövaren eller att falska löften har utlovats om vilket arbete som ska utföras och under vilka förhållanden.
Underleverantör	De organisationer/fabriker som förser leverantören med komponenter/tjänster för tillverkning/produktion av produkten.
Uppföljning	Leverantörens kontroll av att de upprättade sociala och miljörelaterade kraven efterlevs inom den egna verksamheten och/eller i produktens leverantörskedja. Uppföljning kan ske på olika sätt t.ex. platsbesök, revisioner (stickprov och vid behov), uppföljningsmöten, medarbetarsamtal m.m.

	<p>Att följa upp arbetet innebär att det behöver finnas uppsatta specifikationer/mål kring vad som är o/-acceptabla avvikelser/incidenter samt utifrån tydliga tidsplaner för när de allvarligaste riskerna/avvikelserna ska vara åtgärdade. Observera att alla risker ska hanteras men att prioritet ges till de mest allvarliga riskerna.</p>
--	---